

Cuvânt înainte

Monografie, Monografii, substantiv feminin = Studiu științific amplu asupra unui subiect anumit, tratat detaliat și cvasiexhaustiv. Din franceză: monographie. Este definiția pe care o dă Dicționarul Explicativ al Limbii Române (Ediția 2009) acestui gen de lucrare, al cărui scop este prezentarea istoriei unei localități, în cazul de față Șoimuș sat aparținând comunei Coroisânmartin, lucrare datorată profesoarei Mărioara Rogozan pasionată cercetătoare a istoriei locale din județul Mureș. Am remarcat-o de-a lungul anilor pe doamna profesoară în sala de studiu a Arhivelor Naționale Mureș, instituție pe care am condus-o peste 25 de ani, ca o cercetătoare perseverentă, mereu în căutarea unor noi mărturii documentare pe care să le utilizeze în lucrările pe care le elabora. Zecile de ore petrecute în sala de studiu a Arhivelor Mureșene cu documentul de arhivă în față, în sala de lectură a Bibliotecii Județene în compania cărților de istorie, geografie, etnografie și folclor, de sociologie, au stat la baza elaborării monografiilor așezărilor mureșene: Trei Sate, Voiniceni, Bărdești, Sântana de Mureș, precum și a celei a Școlii Gimnaziale „Vasile Săbădeanu” din Voiniceni, aflată în manuscris în așteptarea tiparului, excepție Bărdești, Voiniceni, Sântana de Mureș. Iată că monografia satului Șoimuș vede astăzi lumina tiparului.

Publicarea monografiilor localităților, în special a celor rurale, are vechi tradiții în cultura românească. Dascălii (învățătorii și profesorii), preoții, dar și alți intelectuali ai satelor românești, au fost cei care au adunat materiale din arhive, biblioteci, de la fața locului și au elaborat monografii, unele publicate, altele rămase încă în manuscris. În perioada interbelică, prestigioasa Școală de Sociologie de la București, fondată de profesorul Dimitrie Gusti¹, a inițiat cercetări monografice ale satelor românești din provinciile reunite în România Mare, după 1 Decembrie 1918. Prima cercetare monografică s-a desfășurat în anul 1925, la Goicea Mare (jud. Dolj), sub atenta îndrumare a lui Dimitrie Gusti. Aceasta este urmată de campaniile monografice de la Rușețu-jud. Brăila (1926), Nereju-Vrancea (1927), Fundu Moldovei-Câmpulung (1928), Drăguș-Făgăraș (1929, 1932, 1933, 1938), Runcu-Gorj (1930), Cornova-Basarabia (1931); în total s-au realizat campanii monografice în 626 de sate, orașe și regiuni.

Lucrarea de față este structurată pe 8 capitole, care abordează cadrul natural, apoi dezvoltarea istorică a localității, din antichitate până în zilele noastre. Un capitol important este cel dedicat celor două instituții fundamentale ale evoluției neamului: biserica și școala.

---

1 Dimitrie Gusti (1880-1955) a fost un filosof, sociolog și estetician român. Membru al Academiei Române din 1919, președintele Academiei Române, ministru al Învățământului între 1932 și 1933, profesor la Universitățile din Iași și București, cel care a fondat Școala de sociologie de la București. O realizare de excepție a Școlii de sociologie de la București a fost înființarea Muzeului Național al Satului. Acesta a fost inaugurat la 10 mai 1936, în prezența regelui Carol al II-lea al României, iar pentru public, la 17 mai 1936, fiind în prezent una dintre cele mai mari atracții turistice ale Capitalei

Ultimul capitol este dedicat eroilor comunității căzuți în cele două războaie mondiale. În încheiere sunt menționate sursele bibliografice folosite de autoare la elaborarea lucrării, precum și fondurile arhivistice studiate la Arhivele Mureșene, care conțin informații inedite din istoria localității și care ridică valoarea documentară a lucrării.

Felicitări autoarei și urarea de a continua laborioasa muncă de cercetare a istoriei locale.

Profesor dr. Liviu BOAR